

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Október' 27-dikén, 1820.

Lengyel Ország.

Itt következik az a' beszéd, mellyel az Orosz Császár, mint Lengyel Király, a' Lengyelek' Dietájának üléseit Oktober 13-dikán berekesztette: —“

„Lengyel Ország' képviselőji! Midőn tanácskozásaitokat elkezdettétek, tudtokra adtam a' ti nemzeti intézeteiteknek kifejtetésére 's megerössittetésére szolgáló eszközök eránt való gondolataimat. Eljutván azon időpontra, midőn azon munkálódásaitokat meg kell szüntetnetek, mellyeknek benneteket grádicsonként ezen nagy czélra kellett volna vezérleni, könnyen által láthatjátok, hogy mennyire közelítettetek hozzá. Kérdjétek-meg tulajdon lelkiismereteket, és ez meg fogja néktek mondani: hogy tettetek-é tanácskozásaitoknak ideje alatt Lengyel Orzágnak annyi szolgálatot, a' mennyit ő a' ti bölcsességtek-től várt? avvagy inkább a' csábitások által, mellyek a' mi napjainkban illy közönségek, elragattatván, és azon reménséget, mellyet nagyobb bizodalom által vezérlődve, valósággá tehettetek volna, 's Lengyel Ország' helyreállittatásának munkáját az ő előfelé való lépéseiben, nem meggátoltatok-é? Nagy számadás' terhe fekszik rajtatok. Ez a' ti vélekedéste' kimondásbéli függetlenségének következése. Ennek szabadnak kell ugyan lenni: de mindenkor tiszta czélzás által kell vezéreltetni.

Az én czélzásom tudva van előttetek. Ti tollem rosszszért jót vettetek; Lengyel Ország ismét felemelkedett a' Státusok' sorába. Én azon czélzásaim mellett, mellyeket ezen Orzágra nézve elintéztem, állandó fogok maradni, akár mi vélekedés támodhasson is azon módok eránt, mellyek által ti éppen most, elsőségi jusaitokat gyakorlottátok (használtatok). Azonközben csakugyan megkissebbittödhetik még némelly most támodott gondolatoknak kedvetlensége; 's ezen gyűlésnek azon tagjai, kik a' jónak tiszta szeretete által lelkesittetnek, meg fognak felelni tisztes küldetésseknek az által, hogy honnyaikba békességnek és egygyességnek szavaival térnek vissza, és ott azt az egygyesség' és bátorság' lelkét terjesztik-ki, melly nélkül a' legjótévőbb törvények gyümölestelenek lennének. — Abban, a' mit hazátok' szükségei legszorgatóbban kívántak, voksolástok által megegyeztetek. Az adósság fizetésnek elkeülhetetlenül való továbbhatalasztása, a' Hitelezők és Adósok között való jó rendű állapotot grádicsonként helyre fogja állítani. Azon formálitások, mellyek által jövendőben azon áldozatok meg fognak határozatni, mellyeket a' magános vagyomból a' közönséges szükségre kellek tenni, kimutatják azt a' tulajdon eránt való tekintetet, a' melly minden hasznos próbatételekre való legjobb buzdittatásúl szolgál. —

„Én megtartóztatom magamat ezen

szempillantásban azon okokról való ítélet-tételről, mellyek benneteket arra indítottak, a' mellyekre nézve ti, a' ti törvényhozási Systemátok' tökéletesebbítésének rajzolatait el nem fogadtátok. Polgártársaitokra bízom, hogy kiinondják azt: hogy valyon ti akkor, mikor magatokat ezen cselekedetre elhatároztatok, egyedül csak oda czéloztatok-é, hogy a' törvényeket, mellyek által kormányoztatnotok kell, arra a' tökéletességre vihessétek, mellyet annak csak egy érettebb és fontosabb megvizsgálás adhat. Lengyel Ország' Képviseelőji! Én most ide hagylak benneteket: de távollétemben is éppen illy állandósággal, éppen illy gondoskodással fogok boldogítatásokra vigyázni, 's ohajtásaimnak egyedül való czélzása a' leszen, hogy az az Országglási mód, mellyet én néktek adtam, a' ti mérséklettségtek által megerössítésék 's annak jósága a' ti szerencsés-sététe-tödéstek által megmutattassék."

Orosz Birodalom.

A' múlt September' 10-dikén kiadott Végzése által olly parancsolatot hirdettetett - ki Sandor Császár ö Felsége az Orosz ármádának neveltetésére nézve, hogy minden 500 férjfi személyek közül 4 katonánakvaló ember álljon - ki fegyver alá, melynek resultatuma az egész Birodalomban 96,000 új katonákból álló ármáda leszen.

A' Wilnában lakó 'Sidó Elöljárók nem régen Anatómát, Egyházi átkot, a' 'Sidó Egyházból való kizárattatást rendelvén mind azokra a' magok' felekezete béli emberekre, a' kik tiltott portékát lopnának-be az Országba, vagy ha csak kézről-kézre adnák is az akár ki által belopatott kereskedő portékákat — ezen Anatómát már most Kownóban, Minskben, Geor- genburgban, Samogitziában, és Lithwa- nia' egyéb részeiben is kihirdettették.

Ugyancsak Wilnában oly rendelés té- tetett, hogy a' 'Sidók minden Keresztyén cselédet küldjenek - el magoktól 's ezentúl semmi féle Keresztyén embert fel ne' ve- gyenek szolgálatjokra, mivelhogy meg- történt, hogy több nállok szolgált cselé- dek által állottak a' Móses' religiójára.

Nagy Britannia.

A' Londoni Ministerialis Ujságban illy tisztí Jelentés jött - ki: — „Mi meghatal- maztattunk annak kinyilatkoztatására, hogy azon Ujságczikkelynek, mellyet a' Brüs- szeli Ujságlevelekből más Ujságlevelekkel együtt, a' Spanyol 's Nápolyi revolúzió- ra nézve mi is kihirdettünk vala, tellyes- séggel semmi fundamentuma nincsen. E- zen Ujságczikkelynek foglalata a' volt: Hogy a' Német Szövetségnel lévő Orosz tellyes hatalmú Minister Eáró Anstett Ur olly bizodalmas nyilatkoztatást tett vol- na ezen Szövetség' Diétájánál, Udvara' nevében, hogy az Orosz Császár nem es- meri - meg azt a' principiumot, hogy va- lamelley Hatalmasságnak jussa legyen arra, hogy újítási tekintetben más Státusoknak dolgaikba avassa magát, ha ezeknek Or- száglószékeik efféle újításokat tettek; 's li nyilatkoztatja ö Császári Felsége, hogy a- zon özszejövetel, mellyet közelébről a' maga Szövetségeseivel (Tropauban) fog tartani, tellyességgel nem olly eszközök- nek vagy intézeteknek elővétettetéssekre fog czélozni, a' mellyek a' Spanyol Or- szágba és Nápolyba bevitetett új rendnek felfordittatására czeloznának.“ — Ezen Uj- ságczikkelyről mondja a' Londoni Minis- teri Kurir, hogy semmi fundamentuma nincsen, 's nyilatkoztatja - ki, hogy az O- rosz Minister a' Német Diétánál semmi il- lyen bizodalmas jelentést nem tett.

A' Királyné részére eléállított ta- nuknak kikérdezését szorgalmatosan foly-

atják a Királyi Prokurátorok. Többire minnyájoknak vallástétele annyiban határozódik, hogy semmi illetlenséget nem láttak a Királyné magaviseletében. — Flynn nevű hajós Kapitány is, ki a Királynét Messinából Konstantzinápolyba vitte, eléállított a vallástételre. Ez előre által adta volt a Parlamentumnak azon jegyző könyvet, melybe ezen utazás alatt a hájón eléfordult történetek beirattatva vagynak. Megkérdeztetvén ezen jegyzőkönyvnek írója felől, elébb úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy ő írta. Azután azt mondta, hogy nem ő hanem egy Biztosa, de a ki felől nem tudja, hogy mellyik Országból való legyen. Végezetre csakugyan eszibe jutott, hogy Olasz Országból való. Szemére vettetvén, hogy maga-magának illy sokféleképpen ellentmondott, úgy elvesztette szegény minden jelenvalóságát, hogy többé felelni se tudott, hanem elájulván kivitetett a szálából, 's ennek minden ablakai hirtelen kinyittattak, hogy friss levegő jöhessen-be. Mindenek elbámultak a történeten. Azután a megzavarodott elméjű Kapitány ismét behivattatván, kikérdezéséhez újabban hozzá fogtak, a mikor már pontosan megtudott felelni ezen kérdésekre, hogy mikor 's hova érkeztek-meg, honnét mikor indultak-meg, 's hogy a jegyzőkönyvet Chiavani nevű Biztos írta-le, de egészen ő maga (a Kapitány) diktálta. Ezen emberre úgy megmérgeződött ezen hábozásért a Királyi fő Prokurátor, hogy eképpen kiáltott-fel: „Mylordok! nem teszék én ezen ember elejébe egy kérdést is többet.“

Londonban valami mocskolódó revolúziós irást terjesztettek - el mostanság igen nagy számmal. Addersfield nevű ifjat rajta találták kiosztogatásán, 's Biró elejébe vitték. Ő azt mondta, hogy valami Franklin

nevű Úrtól kapta. Franklint is elé hivat-ták, de Cautio mellett elbocsátották olly feltétel alatt, hogy más nap' ismét elé fog állani. Az ólta nem látták. Azt erősítik, hogy ezen lázzasztó irásból csak egy napon 50,000 nyomtatvány osztatott széllyel Londonban. A Ministerekkel ellenkező írók úgy nézik ezen történetet, mint a Királyné ellen való özszeesküvést, hogy gyűlölséget gerjeszthessenek ellene 's hogy a közönség' szemeiben annál bünösebb színnel festhessék-le. A Kurir 's a több Ministerialis írók ellenben éppen ellenkező színnel ábrázolják a dolgot, 's azt mondják, hogy ha így fognak foly-ni a dolgok, nem soká a Radikálisoknak minden büneik és bolondoskodásaik az Országlószék' Ágensei munkáiknak fognak tartattatni.

P o r t u g a l l i a .

Ugy látszik, hogy végezetre csakugyan megegygyeztek a Lisbonai és Oportói Revolúziós Junták: A levelezést a Lisbonai Junta kezdette, arról tudósítván az Oportóit, hogy megszünvén az eddig fennállott Regenség, melynek Lord Beresford volt a feje, a maga hivatalának folytatásától: tehát már most ő, a Lisbonai Junta, foglalta el annak helyét. Erre az Oportói Junta kinyilatkoztatta, hogy ő rossz neven veszi azt, hogy egyszersmind az ő méltósága is meg nem esmertetik, de végre csakugyan késznek lenni ajánlotta magát az alkudozásoknak könnyebb folytatódása végett, arra, hogy Coimbrából Lisbonába mennyen. Ezt a Lisbonai Junta is helybe hagyta, 's kérte az Oportói Juntát, hogy egygyütt iparkodjanak a nemzeti Képviseletnek 's a Képviselek' választatásának mennél jobb elintéztetésén 's a csendességnek fenntar-

tatására szolgáló minden eszközöknek elővéttetésén.

A' Portugalliai revolútziónban azt a' nevezetést jegyzik-meg némellyek, hogy akkor, mikor e' kiűtött, egy foglyot se' találtak az Inquisitzió' tömlötzeiben.

N á p o l y.

Itt, Oktober' 1. ső napján kinyitoták, a' Szent Lélek templomában, melly ezen pompára előre elkészítettett vala, a' Parlamentum' üléseit. A' Király, a' Kalábriai Herczeg, mint Királyi Képvisele által kísértetve, jelent-meg. A' Királyi familiának egyéb tagjai már előtte helyeikre ültek volt. A' Király a' Thronusra ülven megesküdött, melly után a' Parlamentum' Elölülője Galdi egy nagyon hosszú beszédet intézett ő Felségéhez, a' melyre ő Felsége csak röviden felelt. Az után a' Kalábriai Herczeg a' Királyi Kinyitó Beszédet olvasta-fel, melyben egyebek között kinyilatkoztatta Király ő Felsége, hogy egészségének gyengesége az Országlásnak magára való visszavételét még most meg nem engedvén, azt tovább is a' Kalábriai Herczeg fogja, mint Királyi Képvisele, vagy Helytartó, folytatni. Ennek is vége lévén a' Parlamentum' Elölülője még egy beszédet tartott, utánna pedig Generális Pepe Gülielmo tartott beszédet, és kinyilatkoztatta, hogy, mint eleintén megígérte volt hogy a' fő vezértséget csak a' Parlamentumnak elkezdődéséig fogja viselni, úgy már most ígértét megtartván, az ármádának fő vezértséget, mellyet ezen revolútziónak kezdetében magára vállalt vala, a' Király' kezébe leteszi — mellyet a' Király tölle elfogadván, ezzel ő Felsége, egész familiájától kísértetve a' maga Udvarába vissza tért. — Az idegen Hatalmasságok közül, a' Spanyol Udvar kivéven, egynek

Követtsége se' jelent-meg a' Nápolyi Parlamentumnak kinyittatásán.

S i c i l i a.

A' Generális Pepe Florestán hadi munkájiról, kit mint említettük vala, Palermónak meghódoltatására küldött a' Nápolyi Országlószerk, az újabb tudósításokban ezeket olvassuk: —

„Minekutánna ő, az ellenkező résznek külömbkülömb helyeken való megverettése után, Palermóhoz megérkezett, végezetre által látta, hogy ez ellen is fegyveres erőt kellessék fordítani. Terminiben ugyan Herczeg Villafrankával alkudozásra lépven, úgy látszott, hogy talám békességesen eligazittódhatnak a' dolgok: de még is olly nagyon félt a' nevezett Herczeg attól, hogy a' nép nem fog a' Junta és Pepe között tétetett határozásoknak engedelmeskedni, hogy önn' személljét is féltvén, jobbnak találta Terminiben megmaradni 's ott várni el, hogy mi csoda kimenetele leszen a' Pepe' Palermóba való bemenetelének. Ezen Generális Sept. 25. dikén nyomult elő Palermó alá 's az a' mellett lévő térségen szállott táborba; kémkedő csapatjait a' tenger' partjaira küldözvén-ki, mellyek alig hogy a' Sacramento nevű bástya mellé érkeztek, onnét azonnal ágyúgolyobisok által köszöntödték. Látván Pepe, hogy mint elenség úgy fogadtatik, lovasságát hátul hagyván, gyalogaival előre nyomult. A' szomszéd hegyek és térségek paraszt seregek által voltak elborittatva, mellyek szüntelen tüzeltek a' katonaseregekre. Ezeken kívül ágyukból is nagy számmal tüzeltek, 's a' sereg' szárnyát három ágyuscsajkák szorongatták. A' Generális azonközben mind ezekkel nem gondolván, seregeit az ott lévő pátacon által vitte, 's a' S. Antonio és Termine nevű kapukat az azok előtt lévő külső városokkal, a' Botanikus kert-

tel, a' Florával 's több egyebekkel egyetemben elfoglalván, az ellenkező rész' fegyvereseit innét elkergette, vagy a' ki el nem futott megöldöztette, 's a' bekövetkezett éjszakát ezen állásban töltötte - el; 26 - dikra viradó reggel pedig Kapitány Gaddit egy bárkán a' Portafelicéhez küldötte, hogy egy hirdetés által a' népet megintse, hogy csendesedjék - el. De se' a' Kapitány se' a' bárka vissza nem jöttek többé, melyhez képpent a' katonasereg a' Portareálon a' városba berontván, a' fegyveres sokaságot magok előtt kergették. A' házakból hevesen tüzelt - ki a' nép a' katonákra, melyre nézve ezek ezen házakat meggyujtván, felégették, úgy pedig, hogy némelyekben azoknak oltalmazójik is oda égtek. — (A' többi következik.)

Tudományos Dolgok. — Könyv - vizsgálás.

„Értekezés a' Keresztény Reménységéről, a' Lélek tsüggedtsége bizodalmatlansága és felesleges félelme ellen. Frantziából Magyarra fordította Pigay Antal, Nagy Mélt. Gróf Széchényi Ferentz Ó Excellentiájának Titoknokja. Bétsben, Pichler Antalnál 1820. 8 - ad rétbén 315 lap.

Ezen jeles Munkát mindjárt első tekintettel annak szép nyomtatása és jó papirosa nagyon ajánlják; de ezen kellemetes külsője belső betsének is tökéletesen megfelel. A' mi az utolsót illeti, úgy tartjuk, legvilágosabban kitetszik a' könyv betsének mivolta abból, ha itt ezen Értekezésnek summáját a' szerént a' mint az a' Munkában, tizenegy részben, előadatik rövideden ide teszszük.

I Rész. Az Istenben való kevés bizodalom sok tetemes rosszszat okoz azoknak, a' kik a' keresztényi Jóságokban előmenetelt akarnak tenni. XIII § - ben. II. R. A' Ker. Hit, Reménység és Szeretetnek külömbféle módon való öszve kaptoltatásokról. IV § - ben. III. R. A' Ker. Reménység fundamentomairól. III § - ben. IV. V. és VI. Rész. A' Hitnek hasznos munkáit adja elő. VII. R. A' Ker. Reménységnek mivolta, jó következései, 's a' t. VIII. IX. és X. R. A' Félelemről és Reménységről. XI. Rész. A' Ker. Reménység örömmel tölti és boldoggá teszi az embert, 's a' t.

Ezen tárgyokról, mellyek egy jó Keresztény embert a' leghathatósabb módon illetnek, olly világosan és kimerítőleg értekezik az Érdemes Szerző, hogy azoknak figyelmetes olvasása minden lelke javát és boldogságát ohajtó Ker. embernek épületes és idvességés léssen. Maga a' Szerző az Előszóban igen helyesen mondja: „Ezen munkában senki se keressen egyebet azon igen közönséges és minden jó „könyvben szerte széllyel feltaláltatható „igasságoknál, mellyek itten ezen Gyűjteményben tsak azért szerkeztettek egybe, hogy a' szívre annál nagyobb be„nyomással hathassanak, és egyszersmind, „hogy azok, kiknek se' könyvestárjok, „se azoknak szorgalmatos olvasására ide„jek nints, itten vígasztalást lelhessenek.“

A' mi a' fordítást nézi, az folyó és tiszta magyarsággal vagyon, úgy hogy azon a' fordításból legkissebb erőltetés sem tetszik ki, melly a' Fordítónak mind a' két nyelvben való jártasságát bizonyítja. Meltán réménylhetni, hogy a' Munka minden rendű Olvasók előtt kedvességét talál, 's tzeljät, — hogy használjon, — eléri.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Szombathely October 17-dikén:
— „A' Csornai Praemonstratensis Rend utolsó Prépostjának elhunytá után volt hosszú szomorú özvegységét végre igen is megvigasztalta ő Cs. Kir. Felsége, midőn a' múlt Sept. hónap' elején Fő Tiszt. Gyöngyösy Pál Urat, ki most több esztendő óta a' Szombathelyi Gimnásiumnak mindenektől egyarányosan kedvelt Igazgatója volt, a' Csornai, Túrjei, Jánoshidi, és Horpátsi egyesült Prépostságokba kegyelmesen béiktatni méltóztatott. A' Rend ő benne egy szelíd édes atyát 's érzékenyen szerető testvért, az emberiség egy kegyes jóltévőt, a' Ns. Megyék egy nyájas szíves vendéglőt, a' szép tudományok, mellyeknek ifjú korától fogva heves kedvellője, gyakorlója, 's végre ügyes oktatója volt, egy hathatós Maecenást nyertek benne. — Áldás Felséges Fejedelmünkre! — ki a' gazdagabb méltóságokra olly férjfiakat emel, kik a' nemzeti csinosodást a' Haza boldogságának talpkövet nem csak előmozdítani, de hathatósan segíteni is leg szentebb kötelességek közé számlálják.

„A' Rend nevében azoknak egy jó barátjok.

Esztergomból. Az Esztergomi Érseki Káptalanban a' következő grádi-tonként való előlépések történtek: Mélt. Urményi Péter, Felszentelt Korczirai Püspök, és a' Nagy Szombati Vicariátusban Sufraganeus Püspök lett Custossá; Fő Tisztelendő Prikkel János Ur Sz. György Mezei Prépostá, és Cathedralis Archi Diaconussá; Fő Tiszt. Bélik József, Esztergomi Generalis Vicarius az Esztergom Várbeli Sz. István Prépostjává; Fő Tiszt. Talabér

Boldizsár Neográdi Archi Diaconussá; Méltóságos és Fő Tiszt. Gróf Nádasdi Paulai Ferencz, a' K. Táblának Praelatusa, Barsi Archi Diaconussá; Fő Tiszt. Jordánszky Elek Sasvári Archi Diaconussá; Fő Tiszt. Kollár István Honthi Archi Diaconussá, a' ki egyszersmind az Érsek ő Herczegségé mellé Udvari Kanonokká neveztetett. Ugyan ezen Fő Káptalannak Kanonokjaivá lettek: Fő Tiszt. Szily Ferencz, eddig volt Posonyi Kanonok; Fő Tiszt. Szabó Pál volt Taroskedgyi Plébános; Fő Tiszt. Kováts Ádám Plébános; Fő Tiszt. Battyáni Aloiz, eddig a' Pesti Gen. Seminariumnak Vice Rectora, ki egyszersmind ugyan azon Seminarium' Rectorává is neveztetett.

Vácraól. Minekutánna Ferencz Károly Császári Királyi Fő Herczeg October 9-dikén ő Felségeket a' Császárt és Császárnét elkésérvén, Pestről mintegy 8 óra-
kor megindult, onnan Visegrádra utazott 's ott koronázott Fejedelmeinknek hajdani híres lakhelyét: mostanában pedig egy pusztá Várnak Omladékait megszemlélni, 's egyszersmind ottan ebédelni méltóztatott. Délután a' Dunán keresztül jö-
vén négy óra után Vácra megérkezett szerentsésen. Itt legelőször is a' Kir. Magyar Siketnéma Intézetet szerencsétette meglátogatásával. Ő Cs. Kir. Herczegségé a' Kapu előtt a' Kir. Intézet Directora, Tanítók 's többi tisztai személyek által mély tisztelettel 's alázatossággal elfogadtatván, általok az Oskolába felvezettetett. Ott ő Cs. K. Herczegségének kívánságára az Intézet Nevendékeivel mind a' Magyar, mind a' német nyelvben rövid ugyan, azonban Summás Próbátétel tartatott a' szerzet tudományos Tárgyaiból, úgymint: a' nyelv-tudományból és fenszóval való kimondás.

lól, melly által ő Cs. K. Herczegségének meglegedését megnyerték, a' mit kegyelmes kifejezésekkel kinyilatkoztatott; továbbá pedig mind a' két nemen lévő sorba helyhez tetett nevendékek neveit's születések' helyeit a' Directortól egyenként megkérdezni méltóztatott. Végtére minekutána ő Cs. K. Herczegsége a' Nevendékeket jelesen megajándékozta volna, elhagyván az Intézetet az öreg Templomot látogatta meg, a' hol a' Ns. Káptalan, és a' helyben lakó Pest Vármegye Tisztjei és a' Méltóságos Föl és Uraság Tisztjei által mély buzgósággal fogadtatván és késértetvén a' Püspöki lakhelyet megtekinteni, onnan a' Cs. K. Herczeg Eszterházy nevet viselő Linea Gyalog Regimentnek nevelő házát általjában megvizsgálni, 's annakutána Dunakeszen keresztül ismét Pestre vissza utazni méltóztatott.

A' Nemzeti Jádzószínről.

A' Komáromról magát nevező Magyar Szín Jászó Társaság, a' melly a' múlt télen (egy Német Társasággal vetélkedve) ezen Tekintetes Nemes Vármegye, 's Városbeli pallérozottabb ízlesű Hazafiaknak köz meglegedéseket megnyerte; most ismét October hónapnak első napjára, téli tartózkodásának helyére Komáromba vissza tere; — és ugyan azon nap, egy új Vig Játékkal Itthon vagyunk már köszöntött bé. — A' Játék-darab melly creditiképpen Német Irótól Jüngertől vagyon, szerentséssen lévén magyarosítva, helyes eloadása által kielégítve mulattatta a' Nézőket. — Ellenben sajnálkodva lehetett tapasztalni, hogy az utóbbi Játék-daraboknak eloadásai némelley jeles Tagoknak elmaradása miatt híjjánosságot szenvedtek; — Etsedi Josepha Asszony tudni illik betegsége miatt Dellné Asszonnyal, kit maga mellé gyámolítóul megkért, Szom-

bathelyen elmaradtak; úgy szinte Farkas Jósef Úr alkalmas trefás-személlyeket Jászónak elmenetele, az egészre nézve tsonkúlást mutat. — Nem lehet mindazonáltal a' jelenlévő Tagoktól megtagadni a' Nemzeti nyelv' tsinosodására, és a' Thalia művészségére tárgyazó igyekezeteket: ugyan is egy részről, folyó October hónap 11. dik napján különösen meglepettettünk, egy több Énekes, Vig, és Szomorú Játékokból egybeszedett Egyveleggel (Quodlibet). A' Halgatók, a' kiknek száma az napon, az itt által utazó, 's egy éjjelre megpihenő, Ferdinánd Cs. K. Fő Hertzeg 's Koronaörökösnek Vasas Regimentjéből való N. Tizti Karral, 's annak Méltóságos Ezredesével díszeskedve szaporodott, minnyáján tanúi lehetnek, hogy a' Magyar, a' szelid, és nyájas Thalia ösvényén is a' külföldi pallérozott Nemzeteket követni alkalmas legyen. — A' Játék kezdetén a' Jó'sef és az ő Testvérei nevű Operából választott bévezetést és Roman-cét énekelte Pály Úr mint Jó'sef, 's kellemetes Tenor hangjával már is figyelemre hozta a' Halgatókat; ugyan azon darabból egy hármás Éneket a' köz kedvességű Énekes Dériné Asszony, mint Benjámín, Idősb Láng Úr mint Jákób Pály Úrral olly kellemetes hang-ejtésekkel és pontossággal adták elő, hogy musikai értelmek is kitetszvéen, a' jelenlévő sokaságtól örvendetes, 's méltó bravo hangoztatással és tapsolással megjutalmaztattak. Ezt követte egy trefás Jelenés a' Vándorló Szabóból, Nagy, Láng, 's Vitéz Urak által, kik is alkalmas vóltohat a' trefás Játékra kimutatták. — A' Moor Károly nevű Schiller szomorú Játékjából pontosan és hathatóssan declamált Szentpéteri Úr: A' Falusi Borbély Operából egy Hármás Ének következén, Dériné Asszony, Vársárhelyi, és Pály Urak tsinos és jól alkal-

maztatott éneklésekkel új figyelmet vontak magokra, 's megelégedéseket a' Nézők több izbeli tapsal jelentették; különösen pedig Dériné Asszony egy Polonaissal olly mesterséges változtatott hangokon gyönyörködtette a' figyelmetes Nézőket, hogy azt még egyszer elénekelni méltó kihívással kivénták; a' következett Kettős Ének Láng Úrral, mint Borbélyal, éppen olly megtetszést nyert. Továbbá a' Helvétziai Háznép nevű Operából Dériné Asszony mint Emelina, és Láng Úr mint Richárd, a' kettős Énekben helyessen eltalált érzéssel, és ékes egygyező énekléssel gyönyörködtették a' Nézőket, és ugyan a' reája következett Romancet Dériné Asszony jeles megkülömböztetéssel tárgyazta. — Hasonló, 's a' Nézőket egészen kielégítő maga alkalmaztatásával énekelt Dériné Asszony egy Ariát, a' Tancred nevű Operából, a' mellyben az ő tiszta, 's kellemetes hangja, 's kimivelt Színjászói tehetségei annyira megtetszettek a' Halgatóknak, hogy ötet másodszori kihívással fárasztották és jutalmaztatták meg: a' midőn is ugyan azon Ariát Olasz nyelven énekelvén el, várakozáson fellyül lepte meg kivált az Idegen Nézőket. Végre említésre méltó választás volt egy Jelenés a' nagy Schiller egyik remek munkájából Don Carlosból, a' midőn Carlos, Marquis Posától fogházában meglátogatván, az egy titkos lövés által leterített: Kilényi Úr mint Carlos, Vásárhelyi Úr mint Posa, és Szentpéteri Úr mint Király, helyes előadásaikkal felingerelték a' Nézők kívánságát ezen még itten elő nem fordúlt remek munkának a' maga egész valóságában reménylendő megnézésére. Az egész Egyveleget pedig az Új hold Vasárnap Gyermek nevű Énekes Játéknak nevezetes és kedvelt utolsó Karénekével rekesz-

tették bé Dériné Asszony, Láng, Vásárhelyi és Pály Urak.

B é c s.

Császár és Király ö Felsége az Austriai Monarkhia 's a' Fő Herczegi Felséges Ház eránt magát nagyon érdekmesített, Lipsiában Oktober' 15-dikén meghalálózott Feldmarschal Schwartzenberg ö Herczegségének megtiszteltetésére illy Kézi-írást méltóztatott Státus és Conferencia-lis Minister Gróf Bellegárdéhoz kegyelmesen bocsátani: —“

„Kedves Feldmarschal Gróf Bellegarde! Oberster Gróf Paar meghozta hozám a' Feldmarschal Herczeg Schwartzenberg meghalálózásáról való szomorú hirt. Én ö benne egy hűséges és engedelmes Szolgát, a' Státus egy nagy tiszteletű Oszlopát, 's az ármádám' egy megkülömböztetett Vezérét, veszjük el. Tudósítsa Herczegséged az egész ármádát ezen vesztéséről, 's tegyen rendelést affelől, hogy az ármáda ezen vezérért, a' ki ötet több versben győzedelemre 's elolthatatlan dicsősségre vezette, három napi gyászt vegyen-fel. Háládatosságomnak megbizonyításául 's vitéz társainak 's az Austriai jövendőbéli katonáknak buzdittatássokra rendelem egyszerismind, hogy néki, örökké való emlékezetül, a' Károly' templomában, vagy pedig a' Hof nevű piacon lévő templomban, a' hol legalkalmatosabbnak fog tartatni, márványkö oszlop emeltesék. A' Feldmarschal' kardját a' Bécsi fegyveres házban tartsák-meg illendő módon. Továbbá akarom, hogy az az Ulanus Regiment, melynek ő tulajdonosa volt, az ő nevét mindörökké megtartsa, mint a' Savoya' Regimentjével van a' dolog. Özvegyének tizenként ezer forintokból álló penziót rendelék, melyről ötet szomorúságomnak kijelentésével magam tudósítom. Költ Tropauban Okt. 21-kén, 1820. F e r e n t z.